

Dokument o stališčih Finančne komisije AmCham Slovenija

Finančna komisija

Maj 2022

AmCham Slovenia
**FINANČNA
KOMISIJA**

1. Obdavčitev dela

1.1. Uvedba socialno-razvojne kapice: zneskovna meja, nad katero se prispevki za socialno varnost ne plačujejo več

Slovenija je država z visoko kakovostjo življenja, za vzdržnost tako visoke ravni življenja pa so nujne izboljšave, saj je v Sloveniji glede na primerljive države delo obdavčeno previsoko. Strošek dela je eno pglavitnih meril pri presoji vpliva na to, ali se bodo vlagatelji odločali za naložbe v Slovenijo in v državi postavili svoje centre znanja in razvoja, vpliva tudi na konkurenčnost slovenskih podjetij v dejavnostih z visoko dodano vrednostjo.

Gospodarstveniki in davčna stroka že več let pozivamo k **uvedbi socialno-razvojne kapice** na prispevke za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje. To potrebna **naložba** Slovenije, če želimo (p)ostati država, v kateri bodo naša podjetja lahko razvijala vrhunske izdelke in storitve, bo omogočala, da mladi ostanejo in ustvarjajo v domovini ter da bodo mednarodna podjetja odpirala razvojne centre in delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Večina držav v Srednji Evropi, ki so nam lahko za vzor, je socialno-razvojno kapico že uvedla. V Avstriji in Nemčiji na primer je ta določena pri 1,8-kratniku povprečne plače, državi pa stalno ohranjata izdatno socialno politiko.

Socialno-razvojno kapico predlagamo pri 2,5-kratniku povprečne bruto plače, torej pri 4.600 evrov bruto. Menimo, da bi s tem zajeli vse ključne poklice, ki so gonilna sila razvoja – to so inženirji, znanstveniki, razvojniki, profesorji. Med te spadajo seveda tudi poklici, kot so vodilni delavci in zdravniki, tudi ti so v svoj razvoj vložili veliko in so še posebej mednarodno mobilni. Gre za **pomemben korak za boljše poslovno okolje in s tem večjo konkurenčnost Slovenije.**

Z razvojno-socialno kapico bi talenti vseh starosti zaslužili višje neto plače in bili tako še bolj motivirani, da ostanejo in delajo v Sloveniji. Dejstvo je, da manj ko bo zaposlenih, ki s svojim znanjem najbolj prispevajo k dodani vrednosti, manj bo v Sloveniji dobrih izdelkov, manjši bo zaslužek, nižje bodo plače, manj bo davčnih prilivov v javne blagajne in manj bo denarja za plače v javnem sektorju, za pokojnine, za zdravstvo ali šolstvo. Najbolj solidarne države se tega še kako dobro zavedajo in se borijo za takšne kadre. Pri nas pa spremljamo celo nepravilnost, saj je na primer kljub neomejenim vplačilom prispevkov višina najvišje pokojnine omejena.

Takšna podjetja zaposlujejo predvsem visoko izobražene ljudi. Pri tem pa velja: čim višjo izobrazbo ima posameznik in torej v čim višji plačni razred je uvrščen, toliko višji so zaradi neomejenosti navzgor tudi prispevki za socialno varnost.

Podjetja, ki zaposlujejo večji delež višje izobraženih, imajo zato mnogo višje stroške dela, kar negativno vpliva na njihovo konkurenčnost, posledično pa to pomeni tudi manj prihodkov. Ker je slovensko gospodarstvo pretežno izvozno usmerjeno, ima to negativne posledice na izvozno konkurenčnost slovenskih podjetij v primerjavi s tekmeci iz držav, v katerih je vzpostavljena takšna kapica.

Žal se mednarodna podjetja ne odločajo za naložbe v Sloveniji ali razmišljajo celo o odhodu prav zaradi nekonkurenčnega in nesposobnega okolja za zaposlovanje najboljših kadrov. Enako razmišljajo tudi slovenska podjetja. To bo pomenilo, da bomo kmalu spremljali trende selitve delovnih mest v tujino tako v industriji kot v intelektualnih storitvah. Podjetja, ki zaposlujejo višje izobražene kadre, imajo izjemno visoke bruto stroške plač. To ima negativen vpliv na konkurenčnost podjetij, ki zaposlujejo visoko izobražene kadre, in namesto tega spodbuja podjetja, ki proizvajajo manj dodane vrednosti in zaposlujejo nižje izobražene kadre. Tudi izvozno usmerjena slovenska podjetja so zato manj konkurenčna v primerjavi s podjetji iz tujine, saj jih država ne spodbuja k zaposlovanju inženirjev in drugih razvojnih kadrov. S tem zavira razvoj tehnološko intenzivnejših dejavnosti, namesto tega pa spodbuja proizvodnjo z nizkimi plačami in nizko dodano vrednostjo. Poleg tega visoki stroški dela negativno vplivajo na odločitve tujih vlagateljev, ali bi začeli oziroma nadaljevati dejavnosti v Sloveniji.

Talenti se iz Slovenije selijo z željo po boljših zaposlitvenih priložnostih in višjih zasluških, kar je še posebej vidno na obmejnih območjih in pri strokovnjakih mlajše generacije. Zaradi visokih stroškov dela se podjetja ne odločijo v Sloveniji postaviti centrov odličnosti oziroma razvojnih laboratorijev in za naložbe raje izberejo druge države, kot so na primer Slovaška, Romunija, Irska, tudi Hrvaška.

Predlog:

O ideji socialno-razvojne kapice se v Sloveniji govori že več kot desetletje. Nov predlog uvedbe socialno-razvojne kapice na 6.000 evrov bruto plače je začetek.

Podpiramo njeno uvedbo, saj je pravična. V Sloveniji velja namreč maksimalni znesek pokojnine, ni pa določena maksimalna višina prispevkov, ki se plačujejo za pokojninsko zavarovanje. Pri socialno-razvojni kapici je zelo pomembna stopnja pravičnosti, za kar je ključno uvesti zgornjo mejo višine prispevkov.

To ima tudi razvojno noto. Pri tem si želimo, da se kapica ne bi uvajala le za menedžerski razred, ampak da je cilj predvsem ustvarjalni in razvojni kader, z visoko stopnjo izobrazbe in znanja, ki podjetjem in državi prinaša največ dodane vrednosti. Da ta cilj zagotovimo, je treba zgornjo mejo za socialne prispevke določiti nekoliko nižje od predlaganih 6.000 evrov bruto plače, na približno 2,5-kratnik povprečne plače, torej na 4.600 evrov, kar zajema razvojni, inženirski kader, ki ga je smiselno spodbujati. Cilji so torej razbremenitev stroškov dela, povečanje konkurenčnosti in spodbujanje tehnološke dejavnosti.

V Sloveniji velja pravilo uravnilovke, po katerem se osebni dohodki izenačujejo ne glede na količino in kakovost dela ter dodano vrednost, ki jo posameznik ustvarja. Iz tega razloga se mladi usposobljeni kadri vedno bolj odločajo za podjetja v tujini. Ta ukrep bi tako reševal tudi vprašanje bega možganov.

Nujnost uvedbe

Za uspešno prihodnost je uvedba socialno-razvojne kapice nujna, saj gre za enega najpomembnejših ukrepov za razvoj in izhod iz krize, ki bo spodbudil pridobivanje novih naložb, ohranjanje delovnih mest z visoko dodano vrednostjo ter privabljanje talentov in mednarodnih strokovnjakov. Ta ukrep čakamo predolgo in s tem zamujamo pomembne priložnosti, zato je ob ponovnem oživljanju gospodarstva skrajni čas, da se socialno-razvojna kapica tudi uvede, saj bo Slovenija tako izvozno bolj konkurenčna, bolj privlačna za domače in tuje vlagatelje ter na lastnem znanju in razvoju temelječa družba.

1.2. Razširitev dohodninskih razredov

Trenutno stanje stopenj in razredov dohodnin je naslednje:

Če znaša neto letna davčna osnova v eurih		Znaša dohodnina v eurih	
Nad	Do		
	8.500,00		16 %
8.500,00	25.000,00	1.360,00	+ 26 % nad 8.500,00
25.000,00	50.000,00	5.650,00	+ 33 % nad 25.000,00
50.000,00	72.000,00	13.900,00	+ 39 % nad 50.000,00
72.000,00		22.480,00	+ 50 % nad 72.000,00

Najvišji davčni stopnji v višini 39 % in 50 % sta še lahko primerljivi s povprečno dohodninsko stopnjo v EU, vendar so letne davčne osnove po davčnih razredih razmeroma nizke: davčni razred 39 % je dosežen pri letni bruto plači 69.000 EUR, kar je približno 39.750 EUR neto.

V spodnji tabeli je prikazana obdavčitev plač med 2.500 EUR in 5.500 EUR bruto, to so navadno plače visoko izobraženih zaposlenih (npr. inženirjev in razvojnikov), torej kadrov, ki bi jih Slovenija tudi v prihodnosti, po našem mnenju, želela zaposlovati v čim večjem številu.

Bruto plača (v EUR)	Celotni strošek delodajalca (v EUR)	Neto plača (v EUR)	Delež neto plače v celotnih stroških delodajalca
2.500,00	2.902,50	1.587,82	54,71 %
3.500,00	4.063,50	2.139,68	52,66 %
4.500,00	5.224,50	2.661,61	50,94 %
5.500,00	6.385,50	3.183,54	49,86 %

Iz tabele je razvidno, kako pada delež neto plače v celotnih stroških delodajalca in že pri plači približno 4.500 EUR dosega 50 %, nato pa pri 5.500 pade na 49,86 %. Kar pomeni, da pri plači 5.500 EUR manj kot polovico stroška delodajalca dobi zaposleni in več kot polovico država.

Ker si Slovenija želi nova delovna mesta, in sicer predvsem delovna mesta z višjo dodano vrednostjo, je nujno, da se plače teh zaposlenih razbremenijo na način, da zaposleni prejme več kot polovico zneska, ki ga zanj prispeva delodajalec.

2. Predlagani ukrepi, ki povečujejo gotovost podjetij na davčno-finančnem področju

Uspešna in odgovorna podjetja želijo natančno vedeti, koliko davka in drugih dajatev bodo morala plačati. Znesek plačanih dajatev vpliva na njihovo poslovno uspešnost in je pomemben dejavnik pri načrtovanju prihodnjih poslovnih rezultatov, ki vplivajo tudi na nagrajevanje vodilnih.

Gotovost podjetij bi se lahko izboljšala z ukrepi, ki jih navajamo v nadaljevanju:

2.1. Ukinitiv glob za transferne cene

Z globami, predpisanimi z Zakonom o davčnem postopku, se kaznujejo različni davčni prekrški, vključno s prekrški v zvezi s transfernimi cenami. Vendar je treba upoštevati, da so transferne cene eno izmed davčnih področij, na katerem ni pravila ene resnice. Zakonodaja namreč ne more določati, kako in v kakšni višini se transferne cene oblikujejo, tudi če davčni organ v posameznem davčnem inšpekcijskem nadzoru prilagodi transferne cene, to ne pomeni, da so bile te pred tem oblikovane napačno. Zato predlagamo, da se po vzoru več tujih držav podjetja ne oglobijo za transferne cene. Davčni organ lahko prilagodi davčno osnovo in s tem poveča znesek obračunanega davka (in obračuna ustrezne obresti), vendar menimo, da možnost predpisovanja glob dopušča davčnemu organu preveč maneverskega prostora, ki je lahko uporabljen izjemno negativno. Takšna davčna praksa se izvaja, vendar je nekaznovanje odvisno od finančnega inšpektorja in zato vnaša negotovost v sistem. Predlagamo, da se to jasno zapiše v Zakon o davčnem postopku.

2.2. Odprava obveznosti zagotavljanja dokumentacije povezanih oseb

Slovenski davčni zavezanci pogosto ne razpolagajo z dokumentacijo povezanih oseb (npr. sestrsko ali kako drugače povezana oseba, ki ni ustanovljena v Republiki Sloveniji). V praksi so namreč pogosti primeri, da je slovenski zavezanec na zahtevo finančnega organa dolžan pridobiti podatke, s katerimi ne razpolaga, na primer o nabavni vrednosti blaga iz Nizozemske, na kar večinoma nima vpliva kljub aktivnemu prizadevanju, ob tem se srečuje z vprašanjem, ali je skupina tovrstne podatke sploh pripravljena deliti. Poleg tega nekatere države izrecno prepovedujejo izmenjavo tovrstnih informacij med davčnimi zavezanci. Nasprotno, tovrstne informacije lahko finančni organ pridobi v okviru mednarodne izmenjave informacij s tujimi pristojnimi organi.

Dodatno, posledica nepredložitve zahtevanih podatkov je izdaja plačilnega naloga, to je administrativna procesna sankcija zoper pravno osebo in odgovorno osebo pravne osebe. V praksi se takšne globe izrekajo celo leto in več mesecev po izdaji odločbe v zadevnem davčnem inšpekcijskem postopku. To je jasen znak, da je glavni cilj predmetnih glob neupravičeno kaznovanje zavezanca in odgovorne osebe zavezanca za ravnanja v že končanem postopku. To je nedvomno v nasprotju z namenom globe zaradi nepredložitve dokumentacije v postopkih pred davčnimi organi. Posledično predlagamo črtanje 40. člena Zakona o davčnem postopku.

2.3. Trajanje davčnih inšpekcijskih nadzorov (in davčnih nadzorov)

Zakon o davčnem postopku določa, da od dneva začetka davčnega inšpekcijskega nadzora do izdaje odločbe ne sme preteči več kot šest (ali devet mesecev v primeru inšpekcijskega pregleda transfernih cen). Vendar so tovrstni roki zgolj instruktivni in posledično nezavezujoči za davčni organ. Glede na dolgotrajnost nadzorov (ti lahko trajajo tudi več let!) in glede na to, da občasno od vročitve sklepa o davčnem inšpekcijskem nadzoru do uvodnega sestanka mine celo več mesecev ali celo leto, predlagamo jasno določitev zavezujočih rokov za davčni organ.

3. Predlagani ukrep, ki povečuje spodbudo našega davčnega okolja za vlagatelje

Predlagamo ukrep, ki bi lahko povečal spodbudo našega davčnega sistema za vlagatelje.

Predlagani ukrep: Poenostavitev postopkov za ugotavljanje davčnega rezidentstva za fizične osebe

Sodba Vrhovnega sodišča št. X Ips 124/2015 z dne 11. 6. 2015 je v postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva prinesla veliko negotovosti in v praksi trajanje tega postopka še podaljšala. Novo ravnanje najbolj občutijo posamezniki, ki opravljajo vodilno funkcijo v mednarodnih podjetjih in opravljajo vloge na ravni regije, ter tisti, ki bi se zaposlili v tujini in bi pred odhodom radi uredili davčni status v Sloveniji.

Vrhovno sodišče je s predmetno sodbo odstopilo od dotedanje sodne prakse. Zavzelo je stališče, da se rezidentski status za namene uveljavljanja ugodnosti iz konvencij o izogibanju dvojnega obdavčenja ne sme določiti vnaprej, torej pred uveljavljanjem pravic iz dvostranskih konvencij o izogibanju dvojnemu obdavčenju. Če bo po novih pravilih davčni zavezanec želel uveljaviti svoje pravice po zadevni konvenciji, bo moral predložiti ustrezen zahtevek, tj. obrazec za zmanjšanje ali oprostitev davka. Pravice po konvenciji bo lahko torej uveljavljal šele v zvezi s konkretnim dohodkom, ki mu bo izplačan. Navedeno zahtevo bo slovenski davčni organ obravnaval in presodil, ali se zavezanec šteje za slovenskega rezidenta tudi za namene konvencije. Če bi obe državi pogodbenici zavezanca šteli za svojega rezidenta za namene konvencije, lahko nastopi dvojna obdavčitev, ki bi se lahko rešila le s postopkom skupnega dogovora med državama.

Takšno ravnanje v praksi lahko vodi do dvojnega obdavčenja in podaljšuje trajanje postopkov v praksi, pri čemer se postavlja vprašanje smiselnosti takšnega administriranja. Zato predlagamo, da Ministrstvo za finance prouči možnosti, da bi se postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva poenostavil in pospešil. Predlagamo še, da se pripravijo bolj jasna navodila in podlaga za odločanje davčnega organa, zlasti v t. i. prehodnem obdobju, ko posameznik že zapusti Slovenijo, njegova družina pa se mu zaradi različnih razlogov (šolanje, zdravstvene težave ipd.) pridruži pozneje. Posledično se posameznik vrača v Slovenijo, a ne z namenom bivanja. V veliko pomoč bi bila tudi navodila, katere dokumente in informacije Furs pričakuje od posameznika, ki začne postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva.

Jasna pravila in pričakovanja FURS-a namreč vodijo v večjo pravno varnost in povečujejo zaupanje davčnih zavezancev v davčni sistem. Hitrejši in preglednejši postopki pa povečujejo konkurenčnost Slovenije, saj se bodo tuje družbe lažje odločale za prenos regionalnih funkcij v Slovenijo.

4. Razvoj drugega pokojninskega stebra

4.1. Davčne olajšave za razvoj drugega pokojninskega stebra

Pokojnine zaposlenih, ki se bodo upokojevali v prihodnjih letih, bodo po veljavni pokojninski zakonodaji znašale 63,5 % povprečne neto plače, kar ni dovolj za dostojno življenje v pokoju. Ob tem je nujno izpostaviti, da izdatki, povezani s pokojninami v Sloveniji, že danes zajemajo 12 % BDP, po projekciji EU pa se bodo do leta 2070 povišali za dodatnih 6 odstotnih točk BDP. To je enormno povečanje in bo resno ogrozilo stabilnost naših javnih financ.

Ob tem ne smemo pozabiti, da ima Slovenija po zasnovi sodoben tritebrni pokojninski sistem: poleg prvega javnega stebra sta že 20 let vzpostavljena še drugi in tretji pokojninski steber, tj. prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. To je po začetnih letih hitre rasti, tudi zaradi slabe podpore države, zašlo v prosti tek in danes je v dodatno varčevanje vključenih le polovica delovno aktivnih. V številnih razvitih državah, od ZDA do Združenega kraljestva in Avstralije, so upad javnih pokojnin nadomestili z dodatnimi in zaposlenim ob upokojitvi zagotovili dostojne višine dohodkov, ki jih sestavljata javna in dodatna pokojnina. Sočasno so tako zagotovili dolgoročno stabilnost javnih financ. Poleg aktivnejše promocije države glede potrebe po dodatnem varčevanju predlagamo še te davčne ukrepe:

- A. zdajšnja davčna olajšava, ki znaša maksimalno 5,844 % bruto plače zaposlenega (z absolutno letno omejitvijo 2.819 € v letu 2021), se poviša na vsaj 10 % bruto plače,
- B. sočasno se ukine absolutni znesek omejitve višine davčne olajšave (zdaj 2.819 € letno), pokojninska renta pa se v celoti razbremeni dohodnine (zdaj velja 50-odstotna oprostitve),
- C. delodajalcem, ki financirajo kolektivne pokojninske načrte, se omogoči prenos neizkoriščene davčne olajšave za dodatno pokojninsko zavarovanje v naslednje obdobje (zdaj je možno koriščenje olajšave znižanja davka od dobička pravnih oseb v višini letnih delodajalčevih vplačanih premij le za tekoče leto),
- D. davčna olajšava, s katero država spodbuja individualno dodatno pokojninsko zavarovanje, se preoblikuje v okvir davčnega posojila, saj se s tem zagotovi enaka višina spodbude za vse zaposlene ne glede na višino njihovih dohodkov,
- E. davčna olajšava velja za individualno in kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje sočasno, kar pomeni, da lahko delodajalec zaposlenemu v kolektivni pokojninski načrt vplača premijo do maksimalne višine, sočasno lahko zaposleni vplača premijo do maksimalne višine individualno in je prav tako deležen davčne olajšave,
- F. odpravijo se trenutne omejitve pri izplačilih prihrankov iz kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, pri katerih za nekatere varčevalce ni več možno izplačilo tako imenovanih pospešenih pokojninskih rent, poleg tega se znova omogoči ob upokojitvi delno izplačilo prihrankov v obliki enkratnega izplačila, pri pokojninskih rentah pa se omogoči ponudba rent brez zagotovitve donosa, kar bi omogočilo pestrejši nabor produktov, med katerimi bi varčevalci izbirali.

Ob navedenih predlogih bi bilo nujno začeti dialog z vsemi deležniki o uvedbi obvezne samodejne vključitve v pokojninske načrte za vse tiste zaposlene, ki zdaj niso vključeni, saj je navedeni ukrep dokazano občutno povečal udeležbo v pokojninskih načrtih že v številnih državah, nazadnje v Združenem kraljestvu, pozitivne izkušnje pa bi veljalo prilagojeno našemu sistemu prenesti tudi k nam.

Navedeni davčni ukrepi bodo povečali privlačnost varčevanja, poleg tega bodo zaposlenim ob upokojitvi zagotovili dostojno višjo pokojnino in povečali obseg privarčevanih sredstev, ki se vlagajo nazaj v gospodarstvo in pomembno prispevajo k razvoju slovenskega trga kapitala. S tem se poveča dostopnost do kapitala za domača podjetja, kar bo znižalo stroške njihovega zadolževanja in posledično povečalo njihovo konkurenčnost, ki lahko pripelje do rasti in zaposlovanja.

4.2. Nagrajevanje z delnicami in raznimi opcijami

Svet vlade za debirokratizacijo je predlagal kar nekaj ukrepov, treba pa je razlikovati med debirokratizacijo in administrativno poenostavitvijo ter zniževanjem davčnih stopenj ali razredov, pri čemer je treba slediti razvoju pri nagrajevanju z delnicami in raznimi opcijami.

4.3. Olajšava za zeleno gospodarstvo

Pozdravljamo predlog novega 55.c člena ZDDPO-2. Ta določa novo olajšavo za vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod, ki se določa v višini 40 % kvalificiranih vlaganj. Olajšava je splošna, kar pomeni, da jo lahko uveljavljajo vsi zavezanci, nanaša pa se predvsem na vlaganja v računalništvo v oblaku, umetno inteligenco in velepodatke ter okoljsko prijazne tehnologije, razogljičenje energetskega sektorja itd.

5. Demografski sklad

V razvitem svetu so javni pokojninski sistemi, zasnovani na sistemu sprotne prispevnega kritja (PAYGO), pod velikim pritiskom zaradi upadanja rodnosti, naraščanja pričakovane življenjske dobe in nizkih ali celo negativnih obrestnih mer. Posledično se nižajo višine javnih pokojnin, na drugi strani pa se povišujejo prispevki.

Kot del ukrepov, s katerimi bi se Slovenija spopadla z navedenimi demografskimi izzivi, vlada predlaga ustanovitev demografskega sklada, katerega glavni izziv po predlaganem zakonu sta majhen obseg premoženja in neustrezna struktura naložb v portfelju. Po osnovnem predlogu naj bi se v demografski sklad namreč združile Kapitalska družba, SDH, Modra zavarovalnica in še druge državne družbe, prek katerih se upravlja državno premoženje, kot sta DUTB in DSU. V najboljšem primeru bi celotno združeno premoženje sklada doseglo skoraj 10 milijard evrov, po predlogu pa bi se 40 odstotkov dividend in 60 odstotkov kupnin od državnega premoženja v upravljanju namenilo za dolgoročno akumulacijo sredstev, 40 odstotkov dividend bi bilo namenjenih sofinanciranju pokojninske blagajne, deset odstotkov dividend in kupnin izgradnji domov za starejše, deset odstotkov pa ukrepom družinske politike.

Zavedati se moramo, da se pokojninska blagajna že danes ne pokriva s prispevki za 1 oziroma 1,5 milijarde evrov (odvisno od leta in gospodarskih gibanj), v prihodnje pa bo primanjkljaj zaradi demografskih nesorazmerij še občutno narasel na nekaj milijard evrov letno. Na podlagi zgoraj navedenih števil ugotovimo, da bo prispevek demografskega sklada v pokojninsko blagajno zelo omejen, če ob tem upoštevamo še, da nekatere državne družbe, kot je KAD, že danes vplačujejo v pokojninsko blagajno, bo ta učinek še manjši. Ob takih zneskih demografski sklad sam po sebi ne more čudežno rešiti slovenske javne pokojninske blagajne, lahko pa v manjšem delu pomaga zagotavljati njeno dolgoročno stabilnost.

Da je lahko upravljanje premoženja v primeru združitve pod enim upravljavcem kakovostnejše, je lahko res, saj so se do zdaj v praksi izkazala številna nasprotja med državnimi upravljavci premoženja, ki zagotovo niso bila v interesu njihovega lastnika – države, je pa seveda treba ob tem zagotoviti primerno profesionalno ekipo, ki bo neodvisno upravljala sredstva, in nato v nadaljevanju tudi skrbno nadzirati njeno delo, ki mora biti skladno s strategijo upravljanja, ki jo bo država določila, ne pa posameznim interesom. Ob tem je vredno razmisliti tudi o modelu, ki so ga uporabile nekatere države: te so del državnega premoženja z razpisom oddale v upravljanje tujim neodvisnim upravljavcem, ki lažje zagotovijo zadostne stopnje neodvisnosti, prav te stopnje pa so ključne za vsako kakovostno upravljanje premoženja.

Ob tem je nujno nadaljevati razpravo o prihodnjem razvoju pokojninskega sistema v Sloveniji, pri čemer ima veliko možnosti za razvoj že predhodno omenjeni drugi pokojninski steber. Ta lahko zaposlenim delno nadomesti upad javnih pokojnin zaradi nezadostnih virov financiranja iz prvega stebra ob sočasni ohranitvi stabilnosti javnih financ.

6. Navidezno samozaposlovanje

Vizija

- Verjamemo, da prihodnost Slovenije temelji na **ekonomiji znanja**
- Za ekonomijo znanja so **visoko izobraženi kadri** (informatiki, programerji, znanstveniki za podatke, umetno inteligenco, strojno učenje, ipd.) **strateškega pomena**
- Strateški interes Slovenije je, da te kadre razvija in ohranja v sistemu ekonomije – trenutno se soočamo z močim odlivom tovrstnega talenta iz sistema (ne nujno tudi iz države)

Problem

Trenutna situacija (neustrezna zakonodaja + COVID-19) preusmerja zaposlovanje visoko-kvalificiranih strokovnjakov v visokotehnoloških podjetjih (in širše) iz klasičnih oblik zaposlitve v navidezno samozaposlovanje – izjemno ugodna davčna obravnava: plačilo 5 % davka (namesto 40-60 %).

Pomen ekonomije znanja za Slovenijo, Evropo in svet¹:

- v Evropi je vrzel med povpraševanjem in ponudbo po visokotehnoloških veččinah približno 500.000 delovnih mest
- na novo ustvarjena delovna mesta predstavljajo cca 40 % števila novih ponudnikov
- vrednost evropskih tehnoloških podjetij je trenutno 4x večja kot pred 5 leti, leta 2020 je znašala 618 milijard €
- samo v letu 2020 se je vrednost evropskih tehnoloških podjetij povečala za 46 %
- 2 milijona zaposlenih v tehnoloških podjetjih EU leta 2020 (43 % več kot 2016)
- po tej stopnji rasti bodo EU tehnološka podjetja do 2025 zaposlovala do 3,2 mio ljudi
- 73% evropskih tehnoloških delovnih mest ustvari 4900+ start-upov
- pandemija še bolj širi trg dela, saj je delo na daljavo nova normalnost - priložnosti so globalne

Posledice za slovensko gospodarstvo, če ne ukrepamo

1. Slovenska podjetja so v nekonkurenčnem položaju za tovrsten kader, kar bo imelo dolgoročne posledice na konkurenčnost Slovenije in dodano vrednost, ki jo bomo ustvarili.
2. Najboljši strokovnjaki bodo delovali individualno, znanje se ne bo prenašalo, kar bo imelo negativen vpliv na razvoj gospodarstva in ustanavljanje novih podjetij.
3. Slovenija ne bo izvoznik visoke tehnologije: najboljši strokovnjaki bodo prodajali svoje individualne storitve pretežno tujim podjetjem s 5 % obdavčitvijo (davčna oaza stimulira pospešen odliv ključnih kadrov virtualno v tujino).
4. Neustrezno okolje za tvegan kapital, ki je nujni element za inovacije in razvoj novih industrij.
5. Izgubljen davčni priliv in nepošten sistem, ki krha zaupanje v državo (predvsem že omenjenih visoko-kvalificiranih kadrov, ki se dobro zavedajo možnosti za izkoriščanje sistema).

¹ Viri: SURS, Finance, Finance Manager, Not Optional, Hosting Tribunal, OECD, EIB, World Bank

Predlagane rešitve

- Doslednejši inšpekcijski nadzor (Inšpektorat za delo) in **nadzor s strani FURS-a** (odkrivanje primerov prikrite samozaposlitve),
- **nove zakonske rešitve**, ki bi posameznike odvrčale od zlorabe statusa s.p. - dopolnitev obstoječe delovno-pravne zakonodaje: sankcioniranje delavca (in ne le delodajalca) za kršitve,
- **omejiti vstop navidezno samozaposlenim v sistem normirancev,**
- **nova ureditev**: nov status (podkategorija s.p.) + nov sistem obdavčitve za to vrsto delavcev.

7. Elektronska plačila

7.1. Kontekst in umestitev Slovenije

V Sloveniji je gotovina še vedno prevladujoče plačilno sredstvo. Poznamo številne utemeljene razloge, zakaj bi bilo treba izboljšati infrastrukturo elektronskega plačevanja, tako za prebivalstvo kot za gospodarske družbe: omejevanje sive ekonomije, širok dostop prebivalstva do elektronskih plačilnih instrumentov, pandemija, digitalizacija v gospodarstvu itd. Razvoj infrastrukture elektronskega plačevanja bi moral slediti smeri razvoja novih tehnologij ter uvajanja ugodnih in pametnih tehnoloških rešitev.

7.2. Zakaj to državi koristi?

Možna sta dva ključna načina, kako se lahko vlada vključi v izboljšanje infrastrukture elektronskega plačevanja v Sloveniji: (1) s spodbujanjem brezgotovinskega plačevanja in (2) z obveznostjo sprejemanja brezgotovinskih plačil. Vlada mora dejavno spodbujati uporabo brezgotovinskih plačil tako potrošnikov kot podjetij. Zakonodaja bi morala vsa podjetja, ki upravljajo davčne blagajne, obvezati, da potrošnikom nudijo vsaj eno možnost elektronskega plačevanja, kar potrošnikom daje izbiro glede na lastne potrebe.

Povečanje možnosti brezgotovinskega plačevanja ima več koristi tako za vlado kot za gospodarstvo in širšo družbo: zaježitev sive ekonomije in s tem med drugim povečanje davčnih prihodkov, povečana konkurenčnost in učinkovitost gospodarstva, zadovoljstvo potrošnikov itd. Na ravni EU je Madžarska primer države, ki je v začetku tega leta uvedla obveznost možnosti zagotavljanja elektronskega plačevanja za vse, ki morajo upravljati davčne blagajne. V Grčiji podobna ureditev velja že od leta 2016.

7.3. Anomalije pri elektronskem plačevanju

Deležniki v finančni industriji že dlje časa opozarjajo na diskriminacijo z vidika regulatornih zahtev v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma med slovenskimi ponudniki plačilnih storitev in tujimi ponudniki, ki zaradi ohlapnejše lokalne zakonodaje svojo konkurenčno prednost uveljavljajo tudi na slovenskem trgu.

Zadnja različica predloga Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: ZPPDFT-1B) vsebuje škodljivo rešitev, ki se nanaša na uporabo kvalificiranih digitalnih potrdil in pomeni korak nazaj v digitalizaciji. Kvalificirana digitalna potrdila naj bi prenehala veljati na dan, ko začne veljati e-osebna izkaznica. V praksi takšna rešitev vzbuja skrb, saj na dan uveljavitve ponudniki plačilnih storitev ne bodo mogli več izvajati poslovanja na daljavo. To se bo zgodilo zaradi premajhne pokritosti prebivalstva z e-osebno izkaznico, da bi jo lahko nadomestili v postopkih sklepanja pogodbenih razmerij s strankami. To bo vodilo v gospodarsko škodo tako plačilnih institucij kot bank, po drugi strani pa še povečalo prednost tujih ponudnikov.

ZPPDFT-1B neupravičeno izključuje plačilne institucije in izdajatelje elektronskega denarja iz kroga tretjih oseb pri pregledu stranke. S tem se omejujejo novi inovativni digitalni poslovni modeli v korist klasičnih bank in hranilnic.

Sprememba zakona po novem elektronsko identifikacijo veže izključno na veljavna sredstva elektronske identifikacije. Ker vlada hkrati s tem načrtuje izdajo e-osebne izkaznice, bodo ta in druge zakonske spremembe imele številne posledice. Sprva država z e-osebno izkaznico de facto odpravlja dosedanje uveljavljene ponudnike storitev zaupanja in odvzema velik spekter pravnih učinkov njihovim digitalnim potrdilom za elektronski podpis. Zakon hkrati ne predvideva dovolj dolgega prehodnega obdobja, z uvedbo e-osebne izkaznice bo namreč državljanom šele dana možnost, da jo pridobijo in uporabljajo njene nove možnosti za elektronsko poslovanje, vendar bo glede na 10-letno veljavnost osebnih izkaznic ta proces zamenjave počasen. Amandma je nujen, da se prepreči situacija, v kateri bo nekaj 100.000 izdanim digitalnim potrdilom prenehal bistveni pravni učinek sredstva za

identifikacijo, novo e-osebno izkaznico pa bo imelo šele nekaj tisoč prebivalcev. S tem bodo za nekaj let ohromljeni projekti digitalizacije v finančni industriji, zdravstvu, šolstvu in e-upravi.

7.4. Davek na finančne storitve

Slovenija je ena redkih držav, ki še vedno dodatno obdavčuje finančne storitve s t. i. davkom na finančne storitve, kar slovenske ponudnike plačilno-finančnih storitev postavlja v slabši položaj v primerjavi z drugimi ponudniki, ki so licencirani v drugih državah EU, kjer tega davka ne poznajo.

Predlagamo ukinitve davka ali pa enakovredno obdavčenje vseh (domačih in tujih) ponudnikov plačilno-finančnih storitev, ki svoje storitve ponujajo slovenskim uporabnikom.

7.5. Odprto bančništvo

Izkušnje odprtega bančništva v drugih državah in Sloveniji kažejo, da je Slovenija še zelo zadaj. Banke se namreč niso pravočasno pripravile na zagotavljanje ustrezne podpore za izvedbo nove direktive o plačilnih storitvah PSD2. V praksi to pomeni, da banke v produkciji še danes nimajo ustrezno delujočih okolij, ki bi podprla izvajanje storitev odreditve plačil (ang. PIS, Payment Initiation Service) in storitev zagotavljanja informacij o računih (ang. AIS, Account Information Service).

Kontakt

Naslov

Ameriška gospodarska zbornica – AmCham Slovenija
Dunajska cesta 167, 1000 Ljubljana, Slovenija

Telefon

+386 8 205 1350

Media

email@amcham.si
www.amcham.si

AmCham Slovenia
**FINANČNA
KOMISIJA**